

109

Rengaskärpäset selviävät munien muodossa "klang tomin" aikana. (Rengaskärpäset eivät pärjää kylmissä olosuhteissa. Lämpötila vuorilla on liian alhainen heille.)

110

Rengaskärpäset eivät voi elää mäillä, koska siellä ei ole ruokaa niille. Vain pistoruohoa kasvaa mäillä.

111

"Klang tomin" aikana ei ole rengaskärpäsiä, ja panssaripedot muuttavat mäille syödäkseen pistoruohoa. Rengaskärpäsiä on runsaasti muina vuodenaikoina, mutta ei mäillä. Siksi panssaripedot lähtevät mäiltä silloin.

112

Panssaripedot käyttäytyvät tyypillisesti parittelukauden aikana näin: he hierovat kuoriaan yhteen (hi), nousevat takajaloilleen (tj) ja sirkuttavat toisilleen korkealla äänentaajuudella (kä).

113

Tuoksuyrtin siemenet eivät idä pistoruohon läheisyydessä. (Pistoruoho tuottaa tiettyä ainetta, joka estää tuoksuyrtin siemeniä itämästä.)

114

Nämä eläinten jätökset tuotettiin "klang tomilla". (Ne ovat peräisin panssaripedosta.)

115

Panssaripedot parittelevat "klang rafin" alussa. (Munduslaiset lopettavat panssaripetojen metsästyksen väliaikaisesti, kun panssaripetojen parittelukausi alkaa.)

116

Panssaripedot syövät vain pistoruohoa "klang tomin" aikana, koska silloin rengaskärpäsiä ei ole syötäväksi. (Siksi ne ovat laihempia "klang tomin" lopussa kuin alussa.)

117

Rengaskärpäset pölyttävät kiipeilypensaiden kukkia. Rengaskärpäset kuljettavat siitepölyä kukasta toiseen. (Tuoksuyrtti ja pistoruoho kukkivat vuodenaikana, jolloin ei ole rengaskärpäsiä.)

118

Panssaripedot ovat raskaana 60 munduslaista päivää (yksi vuodenaika).

119

Melkein kaikki panssaripedot saavat jälkeläisiä joka vuosi (yksi jälkeläinen paria kohden).

120

Panssaripetoja (jotka levittävät pistoruohon siemeniä) ei löydy Munduksen itäpuolelta. Siksi siellä ei ole pistoruohoa.

121

Vuoren itäpuolella ei ole panssaripetoja, siksi hitaammilla rengaskärpäksillä on helpompi selviytyä siellä. Vain nopeimmat rengaskärpäset selviävät muualla Mundusissa.

122

Panssaripedot eivät sovellu karjaksi, koska ne eivät lisäänty vankeudessa. (Ne eivät myöskään sovellu karjaksi, koska ne voivat olla erittäin aggressiivisia.)

123

Koska Mundusissa painovoima on heikempi kuin maan päällä. Tästä syystä munduslaiset voivat ottaa erittäin suuria askeleita.

124

Munduslainen kävelee noin 14 kilometriä tunnissa.

125

Puhdasta vulkaanista tuhkaa (Munduksen mäillä) on kerrostunut hiljaisen tuulen aikana ("klang tomi" ja "klang blof").

126

Kuunsirppi tarkoittaa numeroa 216 (kuusi kolmiota on $6 \times 36 = 216$.)

127

Numero 144 (neljä kolmiota) on erittäin tärkeä munduslaisille. He käyttävät sitä myös asioiden koristeluun.

128

"Fofi fofi gretti deffe" = Rengaskärpäset syövät kiipeilypensasta.

129

"Pilo pilo steppe nuki" = Panssaripedot kävelevät vuorelle.

130

"Klang yanna raf raf. Bog yanna dok" = Vuodenaika on erittäin tuulinen. Talo on hyvä.

131

Munduslaiset kutsuvat kiipeilypensaiden kukkaa "deffe tedepiksi". Kirjaimellisesti se tarkoittaa kiipeävää aurinkoa (tai ehkä 'kiipeävä hei').

132

Munduslaiset yhdistävät panssaripedot vaaraan. He käyttävät panssaripedon muotoa symboloimaan vaaraa. Munduslainen sana "pi" on todennäköisesti johdettu sanasta "pilo".

133

kiipeilypensaden kukka = "deffe tedep"

134

Pimeä aikakausi ("slip kara") alkoi (vanhan) kalenterin mukaan vuonna 910.

135

Aikaisemmin ("slip dok dok" aikakaudella) munduslaiset kasvattivat karjaa ("kalif mayaa" tai suurta eläintä). Nykyään heidän on pakko metsästää panssaripetoja. (Tämä tarkoittaa, että "slip dok dokin" aikana munduslaiset käyttivät paljon vähemmän aikaa päivässä ruoan hankkimiseen.)

136

Munduslaiset menettivät siirtyessään "slip dok dokista" "slip karakiin" kaksi ravintolähdettä: kiipeilypensaiden hedelmät ja suuren eläimen lihan ("kalif maya"). "Slip-karan" jälkeen kiipeilypensaiden hedelmät palasivat ravintolähteeksi.

137

Ennen pimeää aikakautta munduslaiset olivat pidempiä kuin nyt, ja pimeällä aikakaudella lyhyempiä kuin nyt. Se liittyy heidän ruokavalioonsa. Ennen pimeää aikakautta he söivät kiipeilykasvin hedelmiä ja suuren eläimen lihaa. Nämä kaksi ravintolähdettä katosivat pimeän aikakauden aikana. Nykyään Munduslaiset syövät hedelmiä jälleen, mutta suuri eläin on kuollut sukupuuttoon.

138

"Slip karan" aikana oli niin pimeää koska silloin oli tulivuorenpurkaus.

139

Asiakirja x1 on todennäköisesti myyntisopimus eläimistä ja kasveista.

140

Asiakirja x2 sanoo 'Rakastan sinua'. (Se on todennäköisesti rakkauskirje)

141

Suuri sokkelo ("kapuki maya")
rakennettiin vuonna 148 vanhan
kalenterin mukaan.

<<answer>>

<<answer>>

<<answer>>

<<answer>>

<<answer>>

<<answer>>

<<answer>>